

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دفتر مشاوره و سلامت

شیوه نامه آزمون داخلی تعیین صلاحیت حرفه ای
روان شناسان و مشاوران مراکز مشاوره دانشجویی
دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی

پاییز ۱۳۹۹

پیشگفتار

صلاحیت و شایستگی روان شناسان و مشاوران شاغل در مراکز مشاوره (دانشجویی) از استانداردهای مهم اخلاق حرفه ای و یکی از دغدغه های مهم دفتر مشاوره و سلامت می باشد. طبق این استانداردها معرفی مراجع باید به متخصصانی باشد که صلاحیت حرفه ای داشته باشند. در واقع روان شناسان و مشاوران بایستی روش های درمانی به کار برند که برای آنها آموزش دیده و یا تجربه داشته باشند. صلاحیت حرفه ای روانشناس و مشاور سه مولفه اساسی دانش، مهارت و پشتکار را شامل می شود. مشاورانی که قصد فعالیت در مراکز مشاوره را دارند بایستی از صلاحیت حرفه ای آنان اطمینان داشت تا از آسیب های جدی که ممکن است برای مراجعین پیش آید پیشگیری نمود.

بنا به این استاندارد مهم اخلاقی، دفتر مشاوره و سلامت از سیاست گذاری های خود برنامه های افزایش صلاحیت حرفه ای را در سال های اخیر جدی تر پیگیری نمود. اجرای دوره های بازآموزی برای روان شناسان و مشاوران از جمله برنامه های مهم در این زمینه بود. همچنین آموزش متخصصین بخصوص در شرایط فعلی با اهتمام بیشتر و با دعوت از اساتید برجسته کشوری به صورت آنلاین پیگیری شد.

به نظر می آید با توجه به سیاست دفتر مشاوره و سلامت در این زمینه، استفاده از آزمون هایی که بتوان دانش و مهارت همکاران و نیز افراد جویای کار در مراکز مشاوره دانشجویی را ارزیابی کند قطعه خالی این پازل بود. برگزاری آزمون داخلی تعیین صلاحیت حرفه ای از سوی دفتر مشاوره و سلامت و با همکاری تمامی مراکز مشاوره دانشجویی گام مهمی در اعتبار بخشی به فعالیت روان شناسان و مشاوران عزیز خواهد بود که در کنار آن با اجرای دوره های بازآموزی باعث خواهد شد دانش روانشناسی و مشاوره در حالت سکون باقی نماند و نقطه آغاز مناسبی برای افزایش صلاحیت های حرفه ای و اطمینان مراجعین و مسئولین دانشگاهی باشد.

امید است این رویداد که برای اولین بار قرار است اجرا شود، گام مهمی برای رشد دانش و مهارت مرتبط با حرفه تخصصی مان باشد.

و اما در پایان جا دارد از زحمات بی شائبه همکاران محترمی که در تهیه و تنظیم این طرح تلاش بسیار زیادی داشته اند قدردانی کنم. همکاران محترم آقایان دکتر یعقوبی و پیروی که نظرات و تلاش ارزنده شان منجر به تهیه و تنظیم این شیوه نامه شد. آقایان دکتر طارمیان، دکتر دولتشاهی، دکتر حسن آبادی و ظفر که از نظرات تخصصی شان در تکمیل این شیوه نامه استفاده شد. همچنین از زحمات تمامی دوستان گرامی در مراکز مشاوره دانشجویی که با ارایه پیشنهادهای مناسب در تکمیل این طرح ما را یاری کردند، بسیار سپاسگزارم.

دکتر منصوره السادات صادقی

مدیرکل دفتر مشاوره و سلامت

پاییز ۱۳۹۹

مقدمه

با توجه به ضرورت به کارگیری کارشناسان و متخصصان واجد شرایط جهت ارائه خدمات مشاوره و روان درمانی به دانشجویان و برخورداری از دانش و مهارت لازم متناسب با محیط های دانشجویی، دفتر مشاوره و سلامت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در نظر دارد مجموعه آزمون های ارزیابی صلاحیت حرفه ای را به صورت هر شش ماه یک بار برگزار نماید. به همین منظور این ارزیابی طی یک آزمون دو مرحله ای شامل بخش کتبی و بخش مصاحبه تخصصی (عملی) ویژه همکاران شاغل و متقاضی همکاری در مراکز مشاوره دانشجویی دانشگاه ها برگزار می شود.

الف) بخش کتبی:

حیطه های مورد بررسی در بخش کتبی و مرتبط با صلاحیت های پایه به شرح زیر است که هر کارشناس باید به ۱۰۰ سوال چهارگزینه ای آن پاسخ دهد.

• حیطه های مورد بررسی آزمون صلاحیت های پایه:

- آسیب شناسی روانی ۳۰ سوال

- اصول مشاوره و مداخلات روانشناختی ۲۵ سوال

- اصول مصاحبه بالینی و ارزیابی روانشناختی ۲۵ سوال

- اصول پایه مددکاری ۱۰ سوال

- روان دارو شناسی ۱۰ سوال

منابع آزمون کتبی:

- آسیب شناسی روانی

کتاب DSM-5 به زبان ساده ترجمه فرهاد شاملو و همکاران. فصل های ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۱۳ و ۱۷

- اصول مشاوره و مداخلات روانشناختی

کتاب مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی در مشاوره نوشته دیوید گلدارد. ترجمه سیمین حسینیان

- اصول مصاحبه بالینی و ارزیابی روانشناختی

کتاب راهنمای عملی مصاحبه روانپزشکی. ویرایش چهارم، ترجمه آتوسا فرمند. انتشارات ارجمند بخش فصل های اول و دوم (از صفحات ۲۵ تا ۲۲۲)

- اصول پایه مددکاری

جزوه آموزشی دفتر مشاوره و سلامت: فصل اول تعریف نقش مددکار اجتماعی و نقش ها و اهداف. فصل دوم مداخله در بحران و پیگیری مراقبتی. فصل سوم طبقه بندی مشکلات. فصل چهارم غربالگری و حمایت اجتماعی

- روان دارو شناسی

کتابچه آموزشی دفتر مشاوره و سلامت

(ب) بخش مصاحبه تخصصی (عملی):

هدف از بخش مصاحبه تخصصی ارزیابی دانش، مهارت و میزان تسلط متقاضی بر توانمندیهای عملی و تخصصی حیطة فعالیت خود است. این مصاحبه توسط چند نفر از متخصصین به صورت منطقه ای برگزار می شود و ابعاد مختلف فعالیت عملی فرد را اندازه گیری می کند. تیم مصاحبه گران با پیشنهاد دبیرخانه منطقه و تایید دفتر مشاوره و سلامت تعیین می شود. متقاضیان می توانند در ۴ حوزه مختلف و بنا به حیطة تخصصی

فعالیت خود مورد مصاحبه قرار گیرد. این ۴ حوزه عبارتند از مداخلات تحصیلی و شغلی، مداخلات روان‌درمانی و مشاوره ویژه روانشناسان، مداخلات روان‌درمانی و مشاوره ویژه مشاوران، مداخلات روان‌درمانی و مشاوره روابط بین فردی، زوج و خانواده. از متقاضیان انتظار می‌رود بنا به حوزه تخصصی مورد علاقه در خصوص منابع آموزشی زیر نیز تسلط داشته باشند.

منابعی برای مطالعه بیشتر جهت آمادگی برای مصاحبه تخصصی:

مداخلات تحصیلی و شغلی

- راهنمای گام به گام مداخله در مشکلات تحصیلی. تالیف حمید رضا حسن آبادی و مریم احمدیان نسب. انتشارات: دفتر مشاوره و سلامت و جهاد دانشگاهی شهید بهشتی
- آسیب شناسی و مشاوره تحصیلی. تالیف دکتر احمد صادقی. انتشارات: دانشگاه اصفهان.
- کتاب مشاوره شغلی: فرایندها و فنون. ترجمه مهرداد فیروزبخت. انتشارات: آگاه

مداخلات روان‌درمانی و مشاوره ویژه روانشناسان

- کتاب راه و رسم درمانگری در نظریه شناختی رفتاری. تالیف فرشته موتابی و لادن فتی. انتشارات: دانژه.
- کتابچه برنامه بتا. ترجمه و تالیف حمید یعقوبی و حمید پورشریفی. انتشارات: دفتر مشاوره و سلامت
- کتابچه کمک‌های اولیه روانشناختی. گردآوری حمید پیروی، حمیدرضا حسن آبادی و منصوره سادات صادقی. انتشارات دفتر مشاوره و سلامت

مداخلات روان‌درمانی و مشاوره ویژه مشاوران

- مقدمه‌ای بر مهارت‌های مشاوره. تالیف ریچارد نلسون. ترجمه کیانوش زهراکار و همکاران. انتشارات: ارسباران
- کتابچه برنامه بتا. ترجمه و تالیف حمید یعقوبی و حمید پورشریفی. انتشارات: دفتر مشاوره و سلامت

- کتابچه کمک های اولیه روانشناختی. گردآوری حمید پیروی، حمیدرضا حسن آبادی و منصوره سادات صادقی. انتشارات: دفتر مشاوره و سلامت

مداخلات روان‌درمانی و مشاوره ویژه روابط بین فردی، زوج و خانواده

- کتاب شکست عشقی. تالیف فرشته موتابی و منصوره سادات صادقی. انتشارات: دفتر مشاوره و سلامت و جهاد دانشگاهی شهید بهشتی

- کتاب مشاوره ازدواج. تالیف شهربانو قهاری. انتشارات: قطره

- کتاب زوج درمانی شناختی رفتاری پیشرفته. ترجمه نینا جمشید نژاد (فصل های ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰). انتشارات: ارجمند

زمان برگزاری:

آزمون داخلی ارزیابی صلاحیت حرفه‌ای سالی دو بار برگزار خواهد شد. زمان و شیوه برگزاری آزمون متعاقبا اعلام خواهد شد.

شرکت کنندگان:

تمامی همکاران پاره وقت که نسبت به ارائه خدمات مشاوره، روان‌درمانی، مشاوره تلفنی و روانسنجی با مراکز مشاوره دانشگاه ها و شعبات آن همکاری می‌نمایند و فاقد پروانه سازمان نظام روانشناسی و مشاوره هستند، الزامی است در این آزمون شرکت نمایند. در مرحله بعدی این آزمون به صورت دوره ای برای تمامی متقاضیان اشتغال پاره وقت در مراکز مشاوره دانشگاهها برگزار می شود. پس از گذشت یک سال از برگزاری اولین آزمون، تمامی شاغلین تخصصی در مراکز مشاوره یا از سازمان نظام روانشناسی و مشاوره پروانه خواهند داشت یا موظف به شرکت و قبولی در این آزمون خواهند بود.

لازم به ذکر است:

همکاران پاره وقتی که در حال حاضر در مراکز مشاوره دانشگاه ها مشغول ارائه خدمات مشاوره و رواندرمانی می باشند در صورت عدم قبولی در اولین آزمون تعیین صلاحیت حرفه ای، یک بار دیگر فرصت شرکت در آزمون را دارند و پس از آن تا زمان ارایه گواهی قبولی در این آزمون، امکان ادامه همکاری با این مراکز را به عنوان مشاور، رواندرمانگر یا روانسنج نخواهند داشت.

گواهی تائیدیه داخلی صلاحیت حرفه ای اشتغال در مراکز مشاوره دانشجویی:

این گواهی به افرادی که شرایط زیر را احراز نمایند از سوی دفتر مشاوره و سلامت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اعطا می گردد:

- ۱- کسب حداقل ۷۰٪ نمره آزمون کتبی
  - ۲- قبولی در مصاحبه تخصصی
- گواهی فعالیت تخصصی در مراکز مشاوره دانشجویی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که از سوی دفتر مشاوره و سلامت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اعطا می گردد به مدت ۳ سال از تاریخ صدور اعتبار خواهد داشت.
  - این گواهی برای فعالیت در خارج از مراکز مشاوره دانشجویی فاقد اعتبار است و جایگزین مدارک تحصیلی و پروانه اشتغال به کار تخصصی صادره از سوی سازمان نظام روانشناسی و مشاوره نمی باشد.
  - تمدید این گواهی منوط به شرکت مشاوران و روانشناسان پاره وقت در دوره های بازآموزی است که شیوه نامه آن متعاقباً ارسال خواهد شد.

با آرزوی توفیق الهی

دفتر مشاوره و سلامت